

Výročná správa obce Turecká
za rok 2020

Identifikačné údaje obce

Názov: Obec Turecká
IČO: 00648183
DIČ: 2021095538
Sídlo: Obecný úrad, 976 02 Turecká 341
Právna forma: Obec
Dátum vzniku: 01.01.1991

Identifikácia vedúcich predstaviteľ'ov a organizačná štruktúra

Starostom obce je Ivan Janovec

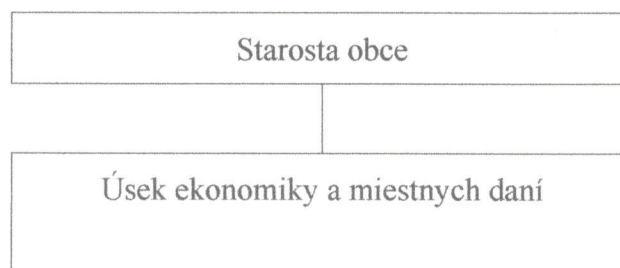
Obecné zastupiteľ'stvo:

Zástupca starostu: Branislav Rýs

Poslanci obecného zastupiteľ'stva: Ján Turčan, Ing. Milan Cisárik, Stanislav Jasenský,
Ing. Mária Janovcová Homolová, Branislav Rýs

Hlavný kontrolór obce je Ing. Zuzana Zánová

Organizačná štruktúra obecného úradu:

Úvodné slovo starostu obce

Takto pred rokom by sme ani zo sna nepredpokladali, že takmer počas celého roka 2020 budeme bojovať s pandémiou COVID-19. Vírus ovplyvnil naše životy takmer v každej oblasti, v rodinách, priateľoch, zamestnaní, voľnočasových aktivitách, podujatiach a stretnutiach a hlavne sa prejavil na zdraví mnohých z nás.

Rok 2020 sa začal prípravami na naše tradičné podujatie – Krňačkové preteky. No už začiatkom januára to so snehom nevyzeralo ideálne, niečo napadlo, potom zase dlhšie nič, oteplenie aj dážď sa striedali ako v apríli. Cestu na Salašky, ako aj verejné priestranstvá v obci bolo potrebné v rámci našich možností udržiavať a odhŕňať napadnutý sneh. S jediným mechanizmom, ktorý máme na tieto účely HON - om. Tento stroj si vyžadoval počas zimy aj časté opravy motora.

V tomto období sme pripravovali aj ďalší, v poradí už štvrtý Obecný ples, ktorý sme naplánovali na 18.1.2020 v našom kultúrnom dome. V príjemnej atmosfére sa početní účastníci plesu dobre zabávali. Bolo potrebné zabezpečiť viac stoličiek a nové okrúhle stoly dali plesu vyššiu úroveň.

Znovu sme sa posunuli úrovňou organizácie podujatia o vyšší stupienok.

V tento istý deň 18. januára 2020 bol pre našu obec a dobrovoľných hasičov obce veľmi významný deň. V Banskej Bystrici sme boli prevziať z rúk predsedu vlády SR Petra Pellegríniho a ministerky vnútra Denisy Sakovej novú hasičskú techniku - vozidlo IVECO Daily CAS s výbavou.

Dňa 21. januára starosta obce Ivan Janovec spoločne s kolegami starostami obce Motyčky, Staré Hory a ďalších vypálených obcí počas 2. svetovej vojny preberali vyznamenanie z rúk ministra obrany SR Petra Gajdoša v pamätníku SNP v Banskej Bystrici.

Krňačkové preteky plánované na 8. februára 2020 sme museli odvolať pre nedostatok snehu na trati v hore ale aj na Salaškách v dojazde.

Na Obecnom úrade – Požiarnej zbrojnici sme v rámci dotácie na požiarne zbrojnice z MV SR začali realizovať zateplenie a zníženie stropu vo vnútorných miestnostiach.

V tom čase sa už v médiách objavovali príspevky o víruse vo svete, hlavne Číne a neskôr v Taliansku. Postupne sa COVID-19, ako nazvali tento vírus, rozširoval do celého sveta. Možno sme hneď na začiatku neprípisovali vírusu dosť pozornosti, ale čím ďalej tým viac sa to dotýkalo každého z nás už aj na Slovensku.

Následne sa pripravovala ešte jedna dôležitá udalosť. Voľby do Národnej rady SR. Tie sa uskutočnili dňa 29. februára 2020 na Obecnom úrade.

Dňa 13. marca bola vyhlásená mimoriadna situácia pre rozširujúcu sa pandémiu vírusu COVID 19.

Dňa 16. marca vyhlásil premiér SR núdzový stav.

Keďže sme chceli našim občanom poskytnúť ochranné rúška, objednali sme ich v spoločnosti Slovenka BB a následne rozniesli občanom. Najskôr starším spoluobčanom a neskôr aj všetkým ostatným.

Po zimnom období sme skontrolovali stav svietidiel verejného osvetlenia. Bolo potrebné vymeniť svetlá v Hornej Tureckej, na parkovisku aj v Dolnej Tureckej na krížnych cestách. Vymenili sme ich za nové led svietidlá.

Pandemická situácia sa nezlepšovala, pracovali sme často z domu – home office, riešili sme najnevyhnutnejšie potreby obce. Nakoľko nám bolo avizované, že sa znížia príjmy pre samosprávy z podielových daní, od samého začiatku pandémie sme šetrili financie a obmedzovali výdavky na minimum. Nakoľko už bolo isté, že nebudeme môcť organizovať podujatie Halušky FEST Turecká 2020, prišli sme v rozpočte o ďalšie predpokladané príjmy. Po celkovej úprave rozpočtu výpadku príjmov sme do konca roku prišli o 10 % príjmov celkového ročného rozpočtu. Úpravou rozpočtu avizovaným znížením príjmov sme pristúpili aj k znížovaniu výdavkov. To sa prejavilo na rozvoji obce a aktivitách, ktoré sme plánovali realizovať počas celého roka. Aj napriek tomu sme sa snažili a boli aktívni.

Veľkonočné sviatky sme prežili s mnohými obmedzeniami a nariadeniami pre pretrvávajúcu pandémiu vírusu vo svojich domovoch a krátkymi vychádzkami do prírody. Obec navštevovalo počas celej doby množstvo ľudí, turistov, ktorí v týchto časoch hľadali útočisko práve v prírode a horách v okolí našej obce.

Júlové teplé dni a slnečné počasie sme využili na opravu výtlkov cesty v Hornej Tureckej. Početné výtlky sme očistili, poliali vodou a penetračným náterom a zaplnili asfaltovou hmotou. Následne

sme asfalt ubíjali ručne ťažkými kladivami. Týmto spôsobom sme zlepšili stav cesty v Hornej Tureckej.

V letnom období sa čiastočne uvoľnili opatrenia Covid - 19 a tak bolo možné uskutočniť v kultúrnom dome plánované rodinné oslavy.

V auguste – 29. 8. sme pripravovali v obci oslavy 76. výročia SNP. Tradičná vatra na parkovisku, príhovor pri pamätníku SNP a oslobodenia obce, ako aj skromné občerstvenie, si každý rok pripomíname. Vatra sme postavili na parkovisku ešte v ten deň. Stala sa nám tento rok taká vec, že oproti vatre si zaparkoval auto turista a išiel na viacdňovú turistiku. Auto bolo veľmi blízko vatre a tak sme v deň osláv nemohli zapáliť vatra. Dohodli sme sa, že vatra zapálime na druhý pokus v pondelok 31. augusta, čo sa aj stalo. Znovu sme zorganizovali stretnutie pri obecnej úrade, zapálili vatra a popri tom sme premietali aj film z obdobia bojov SNP Biele oblaky, ktorý sa natáčal aj v našej obci v Tureckej.

V septembri sme pokračovali vo výmene svietidiel verejného osvetlenia na parkovisku, pri kontajneroch, vymenili sme aj tri nové led svietidlá s výložníkmi v Hornej Tureckej.

18. septembra sa deti zo Základnej školy na Starých Horách spolu s učiteľkami vybrali na školský poznávací výlet do Tureckej. Navštívili Izbu tradícií v kultúrnom dome, kde im starosta obce prezentoval históriu a tradície obce, ktoré sú umiestnené v tejto miestnosti. Detí bolo ako maku, tak na tri várky sa postupne vystriedali pri tejto prezentácii. Ostatné deti zatiaľ využili naše ihrisko za kultúrnym domom na loptové hry. Stretnutie malo dobrú odozvu u detí a my veríme, že sa o našich tradíciách a histórii obce dozvedeli mnoho poučného.

Koncom októbra sa opäť sprísnilo opatrenie pandémie Covid - 19. Mali sme zasadnutie krízového štábu obce, kde sme sa mali pripravovať na celoplošné testovanie vyhlásené vládou SR v termíne 1.11.2020. Testovanie malo byť pod gesciou štátu, Ministerstva obrany, RÚVZ, v koordinácii s Okresným úradom a samosprávami. Samosprávy mali zabezpečiť dobrovoľníkov na zabezpečenie týchto úloh a poskytnutie vhodných priestorov. Ostatné veci mal zabezpečiť štát prostredníctvom príslušných Okresných úradov a MO. Obec zabezpečila dobrovoľníkov aj vhodné priestory, ktoré skontrolovali a posúdili aj pracovníci RÚVZ. Dva dni pred plánovaným testovaním sme dostali od zástupcu MO mail, že v Tureckej nebude z dôvodu nízkeho počtu personálu pre odberné tímy a zmeneného harmonogramu odberov zriadené. Možnosť dobrovoľného - povinného testovania mali občania obce Turecká v obciach Špania Dolina, Dolný Harmanec a Staré Hory. Podobne tomu bolo aj v druhom kole testovania.

Na obecnej úrade sme pracovali formou home office.

Všetky plánované podujatia v obci na december 2020 sa pre pandémiu Covid nemohli uskutočniť. Ani oslavy príchodu Mikuláša, ani každoročné stretnutie s jubilantami našej obce.

Vianočné sviatky boli tento rok na sneh veľmi skúpe, dalo by sa povedať, že boli sviatky prakticky bez snehu. Vianoce a vonku tráva a dážď, taká atmosféra vianočných sviatkov nebola už roky.

Navyše pandémia Covid - 19 sa znovu rozširovala, ku koncu roka bol vyhlásený lockdown a zákaz vychádzania. Vianočné sviatky sme museli stráviť v domácom prostredí v kruhu najbližšej rodiny v núdzovom stave, ktorý vyhlásila vláda SR.

Povolené boli len výnimky. Počty nakazených vírusom Covid 19 ako aj mŕtvych sa rapídne zvyšovali a situácia sa zhoršovala každým dňom.

Záver roka teda nesprevádzali oslavy Nového roku a ohňostroje, ako po iné roky, ale ponurá atmosféra medzi ľuďmi a skutočnosť, že nikto z nás nevie, čo bude nasledovať.

Život sa nám tento rok kvôli pandémii Covid a rôznym obmedzeniam zmenil a nič už nie je tak ako bolo pred tým. Žijeme však ďalej v nádeji, že sa to zmení a že príde čas, kedy budeme môcť znovu žiť voľne – bez obmedzení a obavy, čo bude ďalej, v kruhu svojich blízkych, rodiny, priateľov, známych.

Poslanie, vízia, ciele

Čo nás čaká v roku 2021 ukáže čas. Boli by sme veľmi radi, keby sa život nás všetkých mohol vrátiť do normálu, tak, ako pred tým. No pandémia Covid nás zasiahla vo všetkých smeroch. Aj v roku 2021 budeme musieť pre pandémiu Covid obmedziť organizáciu podujatí, ktoré sme v minulosti organizovali. Podľa všetkého sa aj znížené príjmy hlavne malých obcí, ako je tá naša, podpíšu pod stav, že nebude možné bez dostatočných finančných zdrojov robiť akýkoľvek rozvoj v obci. Preto až s odstupom času, takto o rok budeme môcť vyhodnotiť, čo sa nám v roku 2021 podarí zrealizovať.

Základná charakteristika obce a jej organizácií

Obec Turecká je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami.

Obec nemá zriadené organizácie so samostatnou právnou subjektivitou.

Geografické údaje, história

Turecká sa nachádza 17 km severozápadne od Banskej Bystrice v pohorí Veľkej Fatry v nadmorskej výške **610 m.n.m** na úpätí masívu Krížnej (1574 m n. m.). Prvé zmienky o obci sú z roku **1563**. Práve tom období pre **zvýšenie banskej ťažby**, ale najmä zabezpečenie hút v Starých Horách a v Banskej Bystrici drevným uhlím, Banskobystrická komora začala osídľovať Starohorskú dolinu.

Tak vznikli v okolí Starých Hôr nové **banícke** (Polkanová), **drevorubačské a uhliarske osady** (Turecká, Jelenec, Prašnica).

Pôvodní obyvatelia Tureckej boli uhliari, ktorí pálili drevené uhlie pre okolité bane v Starohorskej doline. Po zániku baníctva na Starých Horách, zaniká v Tureckej aj uhliarstvo.

V súčasnosti je Turecká predurčená svojou polohou k **cestovnému ruchu**, hlavne **zimným športom a horskej turistike**.

Turecká dnes láka návštevníkov aj svojimi atrakciami. Pravidelne sa tu každoročne usporadúvajú unikátne už tradičné krňačkové preteky dvojčlenných posádok na domácky vyrobených sedliackych saniach – krňačkách, ktoré **vznikli v roku 1957** z podnetu miestnych občanov ako súčasť fašiangových zvykov. Stali sa vyhľadávanou zábavou ľudí prichádzajúcich sem zo širokého okolia i zahraničia. Od roku 1995 sa v Tureckej uskutočňuje súťaž vo varení a jedení bryndzových halušiek, ktorú vymyslel „Haluškový Otec“ Svetlan Turčan a počas mnoho úspešných rokov sa transformovala na „Majstrovstvá Slovenska a Európy vo varení a jedení bryndzových halušiek“.

Cirkevné dejiny Tureckej

Turecká od svojho založenia patrila ako celá starohorská dolina do banskobystrickej farnosti. Po založení **stálej misie na Španej Doline** jezuitmi v 16. storočí bola pričlenená k Španej Doline a keď v roku 1755 cisárovná Mária Terézia zriadila na Motyčkách novú misijnú stanicu a kláštor jezuitov, pričlenili k nej aj Hornú a Dolnú Tureckú. Od roku 1776 po založení farnosti Staré Hory je Turecká **filiálkou Starých Hôr**.

Kaplnka Ružencovej Panny Márie

V dolnej časti obce stojí **kaplnka zasvätená Ružencovej Panne Márii**. Kaplnku začali stavať v roku 1907, ako je zaznamenané vo farskej kronike na mieste, kde asi pred sto rokmi stála **kaplnka k úcte sv. Jána Nepomuckého** a slávnostne ju posvätil 11. októbra 1908 starohorský farár Bartolomej Roháč. Kaplnka bola vyzdobená secesnými maľbami, ktoré sú typické pre

chrámové stavby na rozhraní storočí. V roku 1994 bola vykonaná prístavba kaplnky s celkovou rekonštrukciou interiéru a exteriéru.

Ústrednou sochou v kaplnke je **socha Panny Márie Ružencovej**, ktorá je zhotovená neznámym majstrom z lipového dreva. Hlavu sochy Panny Márie zdobí koruna, akú vraj nosila vtedajšia Uhorská kráľovná. Socha Panny Márie Ružencovej má bordové rúcho a modrý plášť po krajoch zdobený zlatým ornamentom. Na ľavej ruke drží malé dieťa – Ježiša Krista – Kráľa. V pravej ruke drží ruženec a zlaté žezlo. Okrem tejto ústrednej sochy sú po stranách kaplnky umiestnené sochy sv. Terezky Ježiškovej, Božské Srdce Ježišovo a sv. Jozef.

V obci sa nachádzajú ešte dva veľké **drevené kríže s ukrižovaným Ježišom a jeho Matkou Máriou** a viacero prícestných kaplniek zasvätených **Božskému Srdcu, sv. Barbore, sv. Jánovi, Ružencovej Panne Márii a sv. Floriánovi**. V kaplnke Ružencovej Panny Márie sa teraz slúžia sväté omše dvakrát v týždni. **V stredu o 17,00 hod. a v nedeľu o 8,30 hod.**

Obec Turecká má 158 obyvateľov.

Plnenie funkcií obce

V zmysle § 4, ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov obec pri výkone samosprávy najmä:

- a) vykonáva úkony súvisiace s riadnym hospodárením s hnutelným a nehnuteľným majetkom obce a s majetkom vo vlastníctve štátu prenechaným obci do užívania,
- b) zostavuje a schvaľuje rozpočet obce a záverečný účet obce,
- c) rozhoduje vo veciach miestnych daní a miestnych poplatkov^{5a)} a vykonáva ich správu,
- d) usmerňuje ekonomickú činnosť v obci, a ak tak ustanovuje osobitný predpis, ^{5b)} vydáva súhlas, záväzné stanovisko, stanovisko alebo vyjadrenie k podnikateľskej a inej činnosti právnických osôb a fyzických osôb a k umiestneniu prevádzky na území obce, vydáva záväzné stanoviská k investičnej činnosti v obci,
- e) utvára účinný systém kontroly a vytvára vhodné organizačné, finančné, personálne a materiálne podmienky na jeho nezávislý výkon,
- f) zabezpečuje výstavbu a údržbu a vykonáva správu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, obecného cintorína, kultúrnych, športových a ďalších obecných zariadení, kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce,
- g) zabezpečuje verejnoprospešné služby, najmä nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, ^{5c)} udržiavanie čistoty v obci, správu a údržbu verejnej zelene a verejného osvetlenia, zásobovanie vodou, odvádzanie odpadových vôd, nakladanie s odpadovými vodami zo žump a miestnu verejnú dopravu,
- h) utvára a chráni zdravé podmienky a zdravý spôsob života a práce obyvateľov obce, chráni životné prostredie, ako aj utvára podmienky na zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti, na vzdelávanie, kultúru, osvetovú činnosť, záujmovú umeleckú činnosť, telesnú kultúru a šport,
- i) plní úlohy na úseku ochrany spotrebiteľov^{5d)} a utvára podmienky na zásobovanie obce; určuje nariadením pravidlá času predaja v obchode, času prevádzky služieb a spravuje trhoviská,

- j) obstaráva a schvaľuje územnoplánovacia dokumentáciu sídelných útvarov a zón, koncepciu rozvoja jednotlivých oblastí života obce, obstaráva a schvaľuje programy rozvoja bývania a spolupôsobí pri utváraní vhodných podmienok na bývanie v obci,
- k) vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov obce a rozvoja obce,
- l) zakladá, zriaďuje, zrušuje a kontroluje podľa osobitných predpisov svoje rozpočtové a príspevkové organizácie, iné právnické osoby a zariadenia,
- m) organizuje miestne referendum o dôležitých otázkach života a rozvoja obce,
- n) zabezpečuje verejný poriadok v obci; nariadením môže ustanoviť činnosti, ktorých vykonávanie je zakázané alebo obmedzené na určitý čas alebo na určitom mieste,
- o) zabezpečuje ochranu kultúrnych pamiatok v rozsahu podľa osobitných predpisov⁶⁾ a dbá o zachovanie prírodných hodnôt,
- p) plní úlohy na úseku sociálnej pomoci v rozsahu podľa osobitného predpisu,
- q) vykonáva osvedčovanie listín a podpisov na listinách,
- r) vedie obecnú kroniku v štátnom jazyku, prípadne aj v jazyku národnostnej menšiny.

Informácie o vývoji obce

Obec dosiahla prebytok hospodárenia za rok 2020 vo výške 14000,90 €.

Hospodárenie obce v roku 2020 bolo vyrovnané a stabilné. V hospodárení obce sa nenachádzajú významné neistoty ani riziká, ktoré by mohli narušiť jej stabilitu. Po ukončení roka do vypracovania výročnej správy nenastali žiadne udalosti osobitného významu.

Hospodárenie obce	Skutočnosť k 31.12.2020 v EUR
Bežné príjmy spolu	83104,67
z toho : bežné príjmy obce	83104,67
bežné príjmy RO	0,00
Bežné výdavky spolu	77420,89
z toho : bežné výdavky obce	77420,89
bežné výdavky RO	0,00
Bežný rozpočet	5683,78
Kapitálové príjmy spolu	0
z toho : kapitálové príjmy obce	0
kapitálové príjmy RO	0,00
Kapitálové výdavky spolu	1537,59
z toho : kapitálové výdavky obce	1537,59
kapitálové výdavky RO	0,00
Kapitálový rozpočet	-1537,59

Prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	4146,19
Vylúčenie z prebytku	0
Upravený prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	4146,19
Príjmy z finančných operácií	9854,71
Výdavky z finančných operácií	0,00
Rozdiel finančných operácií	9854,71
PRÍJMY SPOLU	92959,38
VÝDAVKY SPOLU	78958,48
Hospodárenie obce	14000,90
Vylúčenie z prebytku	
Upravené hospodárenie obce	14000,90

Hlavné údaje zo súvahy

P.č.	Položka aktív	Rok 2019	Rok 2020
	SPOLU MAJETOK	217987,30	243037,19
A	Neobežný majetok	204115,79	222169,55
A.I	Dlhodobý nehmotný majetok	0,00	465,25
A.II	Dlhodobý hmotný majetok	174637,79	192226,30
A.III	Dlhodobý finančný majetok	29478	29478
B	Obežný majetok	13871,51	20867,64
B.I	Zásoby	0,00	223,74
B.II	Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy	0,00	0,00
B.III	Dlhodobé pohľadávky	0,00	0,00
B.IV	Krátkodobé pohľadávky	1406,80	3981,98
B.V	Finančné účty	12464,71	16661,92
B.VI	Poskytnuté návratné finančné výpomoci dlhodobé	0,00	0,00
B.VII	Poskytnuté návratné finančné výpomoci krátkodobé	0,00	0,00
C	Časové rozlíšenie	0,00	0,00

P.č.	Položka pasív	Rok 2019	Rok 2020
	Vlastné imanie a záväzky	217987,30	243037,19
A	Vlastné imanie	187096,29	199336,20
A.I	Oceňovacie rozdiely	0,00	0,00
A.II	Fondy	0,00	0,00
A.III	Výsledok hospodárenia	187096,29	199336,20
A.III.1	Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov	174861,79	189906,65
A.III.2	Výsledok hospodárenia za bežné obdobie	12234,50	9429,55
B	Záväzky	24916,19	8222,57
B.I	Rezervy	600	600
B.II	Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy	17105,63	0,00
B.III	Dlhodobé záväzky	446,79	497,81
B.IV	Krátkodobé záväzky	6763,77	7124,76
B.V	Bankové úvery a výpomoci	0,00	0,00
C	Časové rozlíšenie	5974,82	35478,42

Hlavné údaje z výkazu ziskov a strát:

Položka	Rok 2019	Rok 2020
Spotrebované nákupy	35777,63	17324,18
Služby	39273,81	17341,81
Osobné náklady	36827,29	40576,38
Dane a poplatky	82,38	57,18
Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	828,97	336,40
Odpisy, rezervy a oprav.pol. a zúct.čas. rozlíšenia	2552,84	2510,14
Finančné náklady	164,47	93,28
Mimoriadne náklady	0,00	0,00
Náklady na transfery a náklady z odvodu príjmov	538,20	0,00
Náklady spolu	116045,59	78239,37
Tržby za vlastné výkony a tovar	25950,56	5789,44
Aktivácia	0,00	0,00
Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	66026,67	75343,14
Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	887,71	1547,71
Zúčtovanie rezerv a opr. položiek a účtovanie čas.rozlíšenia	600	600
Finančné výnosy	0,00	0,00
Mimoriadne výnosy	0,00	0,00
Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach	34815,15	4388,63
Výnosy spolu	128280,09	87668,92

Výsledok hospodárenia pred zdanením	12234,50	9429,55
Splatná daň z príjmov	0,00	0,00
Výsledok hospodárenia po zdanení	12234,50	9429,55

Ivan Janovec
starosta obce